

Intervensjonslogikk

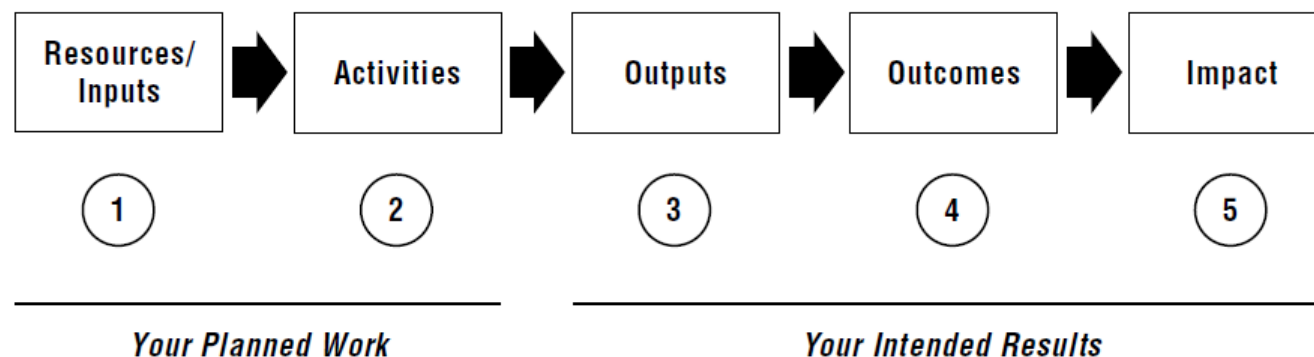
Hva er det og hvordan implementere?
Erfaringer fra Norges forskningsråd

Evalueringskonferansen 2021

Tomas Åström, Technopolis Group

Eirin Isaksen Winsnes, Norges forskningsråd

Hva er intervensjonslogikk?

En intervensjonslogikk er:

- et verktøy og en prosess for å forstå hvorfor og hvordan en innsats virker – hva som virker for hvem, hvordan og under hvilke betingelser.
- en systematisk og visuell måte å presentere og dele antagelsene om sammenhengen mellom de tilgjengelige ressursene i intervensjonen, aktivitetene som planlegges og endringene som forventes å komme ut av intervensjonen.

Hvorfor bruke intervensjonslogikk?

Fordeler	Ulemper/tilkortkommenhet
<ul style="list-style-type: none">• Forbedrer planer og bidrar til realistiske mål og meningsfulle indikatorer• Synliggjør det implisitte / taus kunnskap• Kan bidra til å skape enighet mellom forskjellige aktører og til å synliggjøre målkonflikter• Er testbart• Identifiserer hvor og hvorfor intervensjoner feiler og hva som får suksessfulle intervensjoner til å virke (fordi det er eksplisitt og testbart)• Kan være en ramme for læring på tvers av intervensjoner og evalueringer	<ul style="list-style-type: none">• Visse aspekter av virkeligheten kan ikke fastslås/forstås før intervensjonen gjennomføres• Gir et for enkelt bilde av en kompleks virkelighet – utvikling er sjelden linjær, men består av komplekse, dynamiske sammenhenger og hendelser• Kausalitet er mer komplekst enn det logikkmodellen beskriver –vanskelig å avgjøre hva som har virka inn på de resultater og effekter man observerer• Inneholder normalt bare forventede, ikke uventede resultater, virkninger og effekter.• Positivt bias.

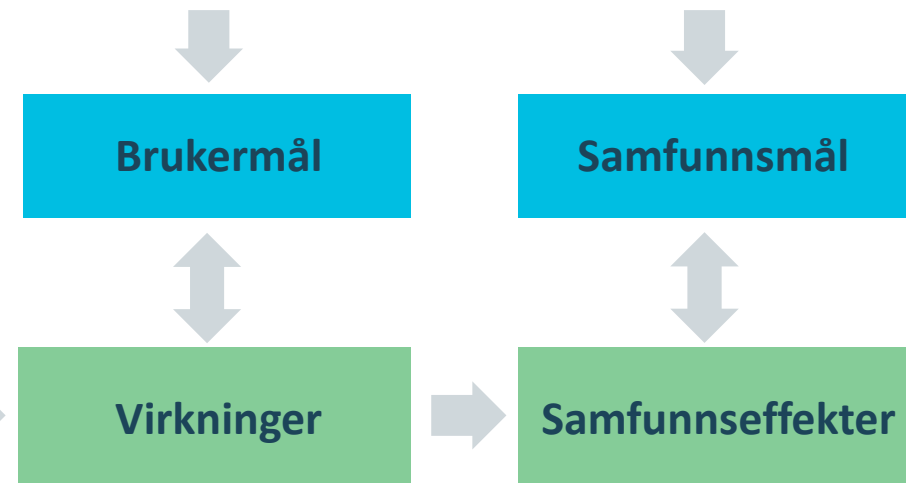

Innføring av intervensjonslogikk i Norges forskningsråd

- Innført som planleggingsverktøy for alle programmer i 2016
 - Revisjon av programplaner 2016-2018
 - Kursing i intervensjonslogikk for alle programkoordinatorer
- Overgang fra programmer til porteføljer i 2019
 - Intervensjonslogikk videreført i porteføljeplanene 2020
- Evaluering 2020

Intervensjonslogikk i Forskningsrådet

Prioriteringer

Egne tiltak

Prosjekter

Resultater

Brukermål

Samfunnsmål

Virkninger

Samfunnseffekter

Øvrige tiltak

Technopolis Groups oppdrag

Å evaluere innføringen av intervensjonslogikk i Forskningsrådet for å bidra til læring:

- Hvordan har innføringen påvirket måten å planlegge, drifte og videreutvikle satsninger?
- Hvordan har innføringen påvirket arbeidet med å fremme samfunnseffekter av forskning?
- Hva kjennetegner de programmene som har hatt mest nytte av innføringen?
- Hvordan kan intervensjonslogikk brukes i porteføljestyring og i utvikling av porteføljeplaner?
- Har innføring og bruk hatt utilsiktede negative konsekvenser?

Metoder

- Analyse av 10 programplaner henholdsvis utviklet før og etter innføringen, og deretter 5 utkast til porteføljeplaner
- Intervjuer med representanter for Forskningsrådets program- og porteføljekoordinatorer, ledelse og evalueringsgruppe samt representanter for departementer
- Spørreundersøkelse til deltakere i Forskningsrådets kurser i intervensjonslogikk

Programteori for innføring av intervensjonslogikk (IL)

Programteori for innføring av intervensjonslogikk (IL)

Funn fra evalueringa

- Forskningsrådet har valgt et hensiktsmessig nivå (*logical framework analysis*)
- Innføring av intervensjonslogikk krever grundig opplæring og støtte
- Intervensjonslogikk ble i første omgang gjennomført som en pliktøvelse, heller enn at det ble en integrert og avgjørende del av planleggingsprosessen
- Ledelse og ansatte positive til intervensjonslogikk:
 - Felles språk
 - Bedre mål og kommunikasjon
 - Tydeligere kobling mellom Forskningsrådets aktiviteter/innsats og samfunnsutfordringer og -effekter
 - MEN det er krevende å implementere, særlig pga. andre parallelle endringer

Anbefalinger

- Forskningsrådet bør fortsette med å bruke intervensjonslogikk
- Forskningsrådet bør gi mer opplæring og kollegaveiledning for ansatte
- Porteføljestyrene bør få opplæring og involveres i utforming
- Forskningsrådet bør fortsette å oppfordre til å:
 - Bruke en hierarki av intervensjonslogikker i porteføljer når det er nødvendig for å skape kontakt mellom politikk og praksis
 - Inkludere interressentanalyser
 - Inkludere behovsanalyser for å mer eksplisitt ta konteksten i betraktning
 - Vurdere forutsetninger og risiko som er involvert i intervensjonslogikken
- Forskningsrådet bør gjennomgå sine indikatorsystemer og utforme et grensesnitt til planleggingsprosessen som best mulig utnytter den pågående innsatsen
- Forskningsrådet bør bruke intervensjonslogikken i evalueringer

Læringspunkter

- Evolusjonen av forsknings- og innovasjonspolitikken for å bidra til å løse samfunnsutfordringer krever at finansierer bruker teoribasert planlegging – det er ikke et valg
- Det er utfordrende å innføre intervensjonslogikk siden:
 - Det utfordrer etablerte arbeidsmåter og dermed (på individnivået) krever aksept av behovet for endring
 - Det er utfordrende å gå fra teori til å lede en gruppe for å sammen utvikle en intervensjonslogikk
 - Det antar at styrene er villige og i stand til å bidra
 - Det krever trening og dedisert støtte til «brukerne» – også fra ledelsen
 - Porteføljnivået virker på et abstraksjonsnivå høyt over praksis
- Forskningsrådet har tatt viktige skritt i innføringen av intervensjonslogikk og har høstet de første fruktene, men det gjenstår fortsatt mye jobb